

İlköğretim Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Becerilerine İlişkin Algıları

The Perception of Primary School Administrator Related to Problem Solving Skills

Bekir BULUÇ¹, Süleyman Erkam SULAK², Mehmet Koray SERİN³

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, buluc@gazi.edu.tr

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, erkamsulak@hotmail.com

³Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, m.koray_serin@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ilköğretim okul yöneticilerinin problem çözme becerilerine ilişkin algılarını belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya 2009-2010 eğitim öğretim döneminde Konya ili Karatay ve Selçuklu ilçelerinde görev yapan 203 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırmaya katılan 203 okul yöneticisine, Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilen "Problem Çözme Envanteri" uygulanmıştır. Beşli likert türünde 35 maddelik ölçekle elde edilen verilerin analizinde istatistiki işlemlerden aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, okul yöneticilerinin problem çözme becerilerine ilişkin algılarının; kendine güven boyutunda $\bar{X} = 4.08$, s: .39; yaklaşma kaçınma boyutunda $\bar{X} = 3.96$, s: .40 ve kişisel kontrol boyutunda $\bar{X} = 3.61$, s: .54 (katılıyorum) düzeyinde olduğu görülmüştür. Demografik niteliklere göre yapılan analizlerde ise, yönetici görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Problem, Problem çözme becerisi, Okul yöneticisi.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the perception of school administrators related to problem solving skills. Screening model is used for the research. The 203 school administrators, who are employed in Karatay and Selcuklu counties in Konya during 2009-2010 education year, participated to research. The "Problem Solving Inventory" which was developed by Heppner and Petersen (1982) was applied to 203 school administrators who participated to research. The arithmetic mean, standard deviation, independent t test and one-way analysis of variance from statistical operation were used in the analysis of data that obtained with 35 item-scales in type of five point likerts. In the end of the research it has been seen that the perception of school administrator related to problem solving skill is in $\bar{X} = 4.08$, s: .39 level in self-confidence behavior, $\bar{X} = 3.96$, s: .40 level in approach avoidance behavior and $\bar{X} = 3.61$, s: .54 (agree)

level in personal control behavior. Also in the analysis which was done according to demographical qualification, it has been reached that there is not any significant difference between views of administrators.

Keywords: *Problem, Problem solving skill, School administrator*

GİRİŞ

Günümüzde hızla gelişen teknolojik gelişmeler karşısında bazı engellerle karşılaşmak kaçınılmazdır. Bireylerin bu engelleri aşması için problem çözme yollarını bilmeleri ve başarıyla uygulamaları gerekir. Öyle ki, bireyler gündelik hayatta zamanlarının çoğunu problem çözme ve karar vermeye harcar. Bireylerin başarısı, karşılaştıkları problemleri etkili bir şekilde çözebilmeleriyle orantılıdır.

Problem çözme becerisi, okul yöneticiliği açısından değerlendirildiğinde; bir okulda müdür, öğretmen, veli, öğrenci ve çevre halkı iş birliği halinde iyi çalışmazsa, okulun bina, eşya, ders aracı ve bahçesi iyi kullanılmazsa, okulun çalışmalarından verimli sonuçlar alınmaz. Bütün bunların sorunsuz ve düzenli idare edilmesi, problemlerin üstesinden gelmeyi bilmekten geçer. Okullar iyi yönetilirse, eğitimde başarılı sonuçlar alınır ve amaçlarını gerçekleştirebilir. Bu bakımdan okul yöneticiliğinde yukarıda sayılan tüm değişkenlerin bir arada ama uygun bir sırayla ele alınabildiği problem çözme becerisi önemli bir yere sahiptir (Üstün ve Bozkurt, 2003:13).

Eğitim kurumlarında ve özellikle ilköğretim kademelerinde eğitim-öğretim faaliyetlerine yön veren ve sorumluluk sahibi olan okul yöneticilerinin sahip oldukları problem çözme becerileri eğitim-öğretim süreç ve faaliyetlerini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir. Okul yöneticileri, buldukları kurumun problemlerini iyi anlamalı ve etkili çözümler ortaya koymalıdır. Bu nedenle bu çalışmada ilköğretim okulu yöneticilerinin problem çözme becerilerine ilişkin algılarını belirlemek amaçlanmıştır.

Problem Çözme Becerisi ve Aşamaları

Latince bir kavram olan problem kavramı araştırmacılar tarafından değişik şekillerde tanımlanmıştır. Dewey'e göre problem, insan zihnini karıştıran, ona meydan okuyan ve inancı belirsizleştiren her şey olarak tanımlanırken, Bingham (1998)'e göre, bir kişinin istenilen hedefe ulaşmak amacıyla topladığı mevcut güçlerinin karşısına çıkan engel, Morgan (1999)'a göre ise, bireyin bir hedefe ulaşmada engellenme ile karşılaştığı bir çatışma durumu olarak ifade edilmektedir (Akt. Güçlü, 2003:276).

Bireyler hayatlarında birçok problemle karşılaşmaktadır. Günümüz bireylerinin hayata tutunabilmeleri ve başarılı olabilmeleri için karşılaştıkları problemleri etkili bir şekilde çözebilmeleri gerekmektedir. Problemlerin etkili bir şekilde çözülebilmesi için de problem çözme aşamaları bilinmeli ve problem çözme sürecinde uygulanmalıdır.

Büyükkaragöz ve Çivi (1995:155) problem çözme becerisini, "kişiyi çözüme götürecekt bilgilerin kazanılması ve bu bilgilerin kullanıma hazır olacak şekilde birleştirilerek bir sorunun çözümüne uygulanabilme düzeyi olarak" tanımlarken, Heppner ve Krauskopf (1987) problem çözenin karışık içsel ve dışsal istek ve arzuların uyumu için bilişsel ve etkili davranışsal süreçler olduğunu belirtmişlerdir.

Bingham (2004:11), problem çözme ile ilgili önemli noktaları şöyle sıralamıştır;

- Etkili problem çözme kapsamlı bir süreçtir.
- Bireylerin problemleri çözeceklerine dair umutlarının olması çok önemlidir.
- Problemleri bir fırsat, şaşırtıcı bir noktadan ileriye doğru gitmek için bir vesile olarak düşünmek önemlidir.
- Problem çözme süreci, cesaret, istek ve kendine güvenle başlar.
- Etkili problem çözme, güç bir durumu karşılamak amacıyla, geçmiş yaşantıları, izlenim ve duyguları, faydalı kuvvetler haline getirecek şekilde harekete geçirmek ve kaynaştırmaktır.

Problemlerini etkili çözemeyen bireylerin, etkili problem çözme becerisine sahip bireylere göre, daha fazla kaygılı ve güvensiz oldukları, başkalarının beklentilerini

anlamada yetersiz kaldıkları ve daha fazla duygusal problemleri oldukları ortaya çıkmıştır (Heppner, Baumgardner ve Jakson, 1985). Ayrıca, etkisiz problem çözmenin, stres verici durumlara ve psikolojik uyumsuzluklara neden olacağı bulunmuştur (Heppner ve Baker, 1997).

Stevens (1998:12-17) problem çözme sürecinin aşamalarını aşağıdaki gibi sıralamaktadır:

- Problemin anlaşılması,
- Gerekli bilgilerin toplanması,
- Problemin köküne inilmesi,
- Çözüm yollarının ortaya konulması,
- En iyi çözüm yolunun seçilmesi,
- Problemin çözülmesi (Akt: Güçlü, 2003:276).

Okul yöneticilerinin karşılaştıkları problemleri çözebilmeleri için problem çözme aşamalarını bilmeleri gerekmektedir. Bir problemi gelişigüzel çözmeye çalışmaları etkili sonuçlar vermeyecektir. Eğitim kurumlarında problemlerin etkili bir şekilde çözülmemesi, eğitim uygulamalarını olumsuz etkileyecek ve dolayısıyla kurumun amaçlarına ulaşmasını engelleyecektir.

Okul Yöneticisinin Problem Çözme Becerisi ve Önemi

Eğitim yöneticilerinin karşılaştıkları problemleri çözebilmeleri için bazı özelliklere sahip olmaları vurgulanmaktadır. Bu bağlamda günümüz yöneticilerinin etkili iletişim yeteneğine sahip, çalışkan, zeki, sosyal kişilikli, fiziki görünümü düzgün, bilgili, kendine güvenen, sorumluluklarını bilen, insan ilişkilerinde başarılı ve etkili karar veren kişiler olması gerekmektedir. Bütün bu özelliklerinin yanında okul yöneticilerinin problemleri doğru tespit edebilme ve çözme yeteneğine sahip olmaları ve kriz durumlarında soğukkanlılıkla kararlar verebilmeleri beklenmektedir. Özellikle böyle bir

durumla karşılaşan yöneticiden beklenen probleme çözüm aramaya geçmeden önce, problemin farkına varıp onu tanımlamasıdır (Çelikten, 2001:299).

Leithwood ve Stager (1989) deneyimli ve deneyimsiz okul yöneticilerinin problem çözme becerilerini karşılaştırmışlar ve deneyimli okul yöneticilerinin özelliklerini şöyle sıralamışlardır;

Deneyimli okul yöneticileri;

- Problem çözme süreçlerini daha iyi düzenleyebilirler.
- Probleme ilgili daha fazla bilgiye sahip olup bu bilgileri daha iyi düzenleyebilirler.
- Aynı zamanda bu bilgileri kullanma ve uygulamada daha başarılıdır.
- Problemleri çözerken yüzeysel değil, özünü anlamaya çalışırlar ve ana ilkeleri temele alırlar.
- Eylem planlarıyla ve problem çözmeyle ilgili daha karmaşık, ayrıntılı amaçlara sahiptirler ve bunları tanımlayabilirler.
- Başlangıçta strateji planlarına daha çok zaman ayırırlar; problemlerin çözümünde daha esnek planlar yaparlar ve değişik çözüm yaklaşımları kullanırlar.
- Etkin problem çözümünde otomatikleşmişlerdir.
- Görevle ilgili ve toplumsal konulardaki problemlerin çözümünde daha duyarlıdır (Akt: Güçlü, 2003:279).

Okulların etkililiğini artırma çabaları, okul yöneticilerinin problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi üzerine odaklanmıştır. Çevresel yapıda gözlenen hızlı değişme ve gelişmeler, okul yöneticilerinin problem çözme ve karar verme konularında çok yönlü olarak gelişmelerini zorunlu kılmaktadır. Özellikle örgütlerin sürekli bir denge içinde olmaması ve kaos ve karmaşanın çoğunlukta olması, problem çözme yeterliliğinin önemini daha fazla arttırmaktadır (Semerci ve Çelik, 2002:207).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin problem çözme becerilerini, kendi algılarına göre belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlköğretim okulu yöneticilerinin problem çözme becerileri ne düzeydedir?
2. Problem çözme becerileri; cinsiyet, yaş, öğrenim durumu ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, genel tarama modelinde yapılmıştır. Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2004:82).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Konya ili Karatay ve Selçuklu ilçelerinde bulunan ve random tekniği kullanılarak seçilen 64 ilköğretim okulunda çalışan, toplam 203 ilköğretim okulu yöneticisi oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan yöneticilerin demografik nitelikleri incelendiğinde; % 94.6' sı erkek, % 5.4'ü kadın; % 1' inin 30 yaş ve altı, % 27.1' inin 31-40 yaş arasında, % 44.8' inin 41-50 yaş arasında, %27.1' inin 51-60 yaş arasında; % 95.1' inin evli, % 4.9' unun bekar; % 5.4' ünün ön lisans, % 86.7' sinin lisans, % 7.4' ünün yüksek lisans, % 0.5' inin doktora eğitim derecesinde; % 7.4' ünün 6-10 yıl arası, % 24.1' inin 11-15 yıl arası, % 24.6' sının 16-20 yıl arası, % 43.8' inin 21 yıl ve üzeri bir mesleki kıdeme sahip olduğu; % 41.9' unun 5 yıl ve daha az süreyle, % 40.9' unun 6-10 yıl süreyle, % 8.4' ünün 11-15 yıl süreyle, % 6.4' ünün 16-20 yıl süreyle, % 2.5' inin 21 ve üzeri süreyle bulunduğu okulda çalıştığı; % 29.6' sının müdür, % 70.4' ünün müdür yardımcısı olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler, Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilen “Problem Çözme Envanteri” ile toplanmıştır. Envanter, bireyin problem çözme becerileri hakkında kendini algılayışını ölçmektedir.

35 maddeden oluşan ölçek beşli likert türünde organize edilmiştir. Ölçek; kendine güven (11 madde), yaklaşma-kaçınma (16 madde) ve kişisel kontrol (5 madde) olarak adlandırılan üç boyuttan oluşmaktadır. 9, 22 ve 29. maddeler puanlamaya katılmamıştır.

Ölçeği uygulamadan önce ilk olarak 96 kişilik bir yönetici grubu üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin KMO değeri: .661, Barlet Test of spherity; Chi Square:1240.463, df:496, p:.000 olarak bulunmuştur. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yükleri ise varimax yöntemi uygulandıktan sonra .35 ile .68 arasında değişmektedir. Yapılan güvenilirlik analizi sonucu üç boyuttan oluşan ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı, kendine güven boyutu için: .8047, Yaklaşma kaçınma stili için .7355 ve Kişisel kontrol boyutu için .5001, ölçeğin bütünü için ise .8351 olarak bulunmuştur.

Tablo 1. Problem Çözme Envanteri Alt Boyutlarına Ait Cronbach Alpha Değerleri

Alt Boyutlar	Cronbach Alpha
1. Kendine Güven	0.8047
2. Yaklaşma-Kaçınma	0.7355
3. Kişisel Kontrol	0.5001
Problem Çözme (Genel)	0.8351

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeleri SPSS 11.5 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde istatistikî işlemlerden aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırma sürecinde uygulanan Problem Çözme Envanteri'nden elde edilen veriler analiz edilerek sunulmuştur.

Araştırmada ilk olarak, ilköğretim okulu yöneticilerinin problem çözme envanterinde yer alan maddelere ilişkin vermiş oldukları cevaplar boyutlara göre analiz edilerek elde edilen aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Problem Çözme Becerileri Düzeylerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	n	\bar{x}	S
Kendine güven	203	4.08	.39
Yaklaşma kaçınma	203	3.96	.41
Kişisel kontrol	203	3.61	.54
Toplam	203	3.95	.34

Tablo 2'de ilköğretim okulu yöneticilerinin ölçeğe verdikleri cevaplar analiz edildiğinde; yöneticilerin problem çözme becerilerinin tüm boyutlarda ve toplamda oldukça yüksek olduğu, okul yöneticilerinin problem çözme becerilerini katılıyorum düzeyinde algıladıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Boyutlar arasında en yüksek ortalamaya Kendine güven ($\bar{x}=4.08$, s: .39) boyutunun sahip olduğu, bunu sırasıyla Yaklaşma kaçınma ($\bar{x}=3.96$, s: .41) ve Kişisel kontrol ($\bar{x}=3.61$, s: .54) boyutlarının izlediği görülmektedir. Ölçeğin bütününe yönelik $\bar{x}=3.95$, s: .34 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmada sonraki aşamada okul yöneticilerinin problem çözme becerilerine ilişkin algıları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığı bağımsız t testi ile sınanarak sonuçlar Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3. İlköğretim Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Becerilerinin, Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t-testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{x}	s	t	p																			
Kendine Güven	Kadın	11	4.27	.37	1.591	.113																			
	Erkek	191	4.08	.38			Yaklaşma Kaçınma	Kadın	11	4.06	.45	.865	.388	Erkek	191	3.95	.40	Kişisel Kontrol	Kadın	11	3.76	.49	.868	.386	Erkek
Yaklaşma Kaçınma	Kadın	11	4.06	.45	.865	.388																			
	Erkek	191	3.95	.40			Kişisel Kontrol	Kadın	11	3.76	.49	.868	.386	Erkek	191	3.61	.53								
Kişisel Kontrol	Kadın	11	3.76	.49	.868	.386																			
	Erkek	191	3.61	.53																					

p> .05

Tablo 3 analiz edildiğinde her üç boyutta da cinsiyet değişkenine göre okul yöneticilerinin problem çözme becerileri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucu ortaya çıkmıştır (Kendine güven;t: 1.591 ve p>.05, Yaklaşma-Kaçınma; t: 865, p>.05 ve Kişisel kontrol; t:.868, p>.05). Ancak her ne kadar sonuçlar arasında anlamlı bir fark olmasa da, ortalama ve standart sapmalar incelendiğinde kadın yöneticilerin aritmetik ortalamalarının erkek yöneticilere göre her üç boyutta da daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Araştırmada okul yöneticilerinin problem çözme becerilerine ilişkin algılarının yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı yaş değişkenine göre tek yönlü varyans analizi ile test edilerek sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Problem Çözme Becerilerinin, Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Kendine Güven	Gruplar Arası	.094	3	.031	.199	.897
	Gruplar içi	31.38	199	.158		
	Toplam	31.47	202			
Yaklaşma-Kaçınma	Gruplar Arası	.629	3	.210	1.256	.291
	Gruplar içi	33.20	199	.167		
	Toplam	33.83	202			
Kişisel Kontrol	Gruplar Arası	.237	3	.079	.263	.852
	Gruplar içi	59.84	199	.301		
	Toplam	60.08	202			

$p > .05$

Tablo 4'te yer alan sonuçlara göre ilköğretim okulu yöneticilerinin; Kendine güven ($F_{(3-199)} = .199, p > .05$), Yaklaşma-kaçınma ($F_{(3-199)} = 1.256, p > .05$) ve Kişisel kontrol ($F_{(3-199)} = .263, p > .05$) boyutlarına ilişkin algıları arasında, yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada sonraki aşamada okul yöneticilerinin problem çözme becerileri arasında öğrenim değişkenine göre bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile test edilerek sonuçlar Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5. İlköğretim Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Becerilerinin Öğrenim Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Kendine Güven	Gruplar Arası	.119	3	.040	.251	.860
	Gruplar içi	31.36	199			
	Toplam	31.48	202			
Yaklaşma-Kaçınma	Gruplar Arası	.58	3	.194	1.158	.327
	Gruplar içi	33.25	199	.167		
	Toplam	33.83	202			
Kişisel Kontrol	Gruplar Arası	1.131	3	.377	1.272	.285
	Gruplar içi	58.95	199	.296		
	Toplam	60.08	202			

$p > .05$

Analiz sonuçlarına göre, Problem Çözme Envanterinin “kendine güven” faktöründe, yöneticilerin algıları öğrenim durumlarına bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($F_{(3-199)} = .251$, $p > .05$). “Yaklaşma-kaçınma” faktöründe, yöneticilerin algıları arasında, öğrenim durumuna bağlı anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($F_{(3-199)} = 1.158$, $p > .05$). “Kişisel kontrol” faktöründe ise, $F_{(3-199)} = 1.272$, $p > .05$ olduğundan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Araştırmada son olarak okul yöneticilerinin problem çözme becerilerine ilişkin algıları mesleki kıdem değişkenine göre tek yönlü varyans analizi ile test edilerek sonuçlar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. İlköğretim Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Becerilerinin Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Kendine Güven	Gruplar Arası	.144	3	.048	.306	.821
	Gruplar içi	31.33	199	.157		
	Toplam	31.47	202			
Yaklaşma- Kaçınma	Gruplar Arası	.047	3	.016	.092	.965
	Gruplar içi	33.78	199	.170		
	Toplam	33.83	202			
Kişisel Kontrol	Gruplar Arası	.240	3	.080	.266	.850
	Gruplar içi	59.84	199	.301		
	Toplam	60.08	202			

$p > .05$

Tablo 6' da, ilköğretim okulu yöneticilerinin problem çözme becerilerinin mesleki kıdem durumlarına göre farklılığı için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde, her üç boyutta da mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı ($p > .05$) görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma bulgularına göre, ilköğretim okulu yöneticilerinin Problem Çözme Envanterinin üç boyutunda da problem çözme becerilerinin yüksek olduğu görülmektedir. İlköğretim okulu yöneticileri, genel olarak problem çözme konusunda kendilerini yeterli görmektedirler. Güçlü (2003) ve Yerli'nin (2009) araştırma sonuçları da bu araştırmanın verileri ile benzerlikler göstermektedir. Akça ve Yaman (2009) ise araştırmalarında, yöneticilerin algıladıkları problem çözme becerileri açısından kendilerini ortalamanın biraz üzerinde yeterli buldukları, Üstün ve Bozkurt'un (2003)

ise yapmış oldukları çalışmada, ilköğretim okulu yöneticilerinin problem çözme becerilerinin düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Altuntaş (2008) ise “kendine güven” boyutunun istenen düzeyde bulunduğunu ancak “yaklaşma-kaçınma” ve “kişisel kontrol” boyutlarına ait problem çözme becerilerinin düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

İlköğretim okulu yöneticilerinin problem çözme beceri düzeylerini ortaya koyan araştırma sonuçlarına göre yöneticiler karşılaştıkları problemleri çözme konusunda kendilerine yüksek düzeyde güvenmekte ve inanmaktadırlar. Yaklaşma-kaçınma faktörünün de yüksek düzeyde çıkması yöneticilerin düşünerek ve araştırarak problemleri çözmeye çalıştıklarının bir göstergesi olabilir. Yine diğer iki faktör gibi “katılıyorum” düzeyinde yüksek seviyede çıkan ancak onlara göre daha düşük seviyede kalan kişisel kontrol faktörü yöneticilerin karşılaştıkları problemleri çözerken bazen duygusallıklarını kontrol edemediklerini gösterebilir.

İlköğretim okulu yöneticilerin problem çözme becerilerinin yüksek olmasının okulun, dolayısıyla öğretmen ve öğrencilerin performansına da olumlu etki edeceği düşünülmektedir. Yine araştırma sonuçlarına göre yöneticilerin demografik özellikleri ile problem çözme becerilerinin düzeyi arasında yönetici görüşlerine göre anlamlı bir fark olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Akça ve Yaman (2009), Özgül (2009), Eves (2008) tarafından gerçekleştirilen değişik araştırmalarda da yöneticilerin demografik özellikleri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Bu çalışmada ilköğretim yöneticilerinin problem çözme becerileri konusunda algılarının yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Ancak teknolojik gelişmelerin hızlı bir şekilde yaşandığı günümüzde insanların karşılaştıkları problemler de çeşitlenip artmaktadır. Daha karmaşıklaşan ve zorlaşan problemlere karşın kurumun başarısını artırabilmek için yöneticilerin daha etkili ve daha kolay çözüm yolları bulmaları gerekmektedir. Bu amaçla yöneticilere problem çözme becerilerine yönelik hizmet içi eğitim programları düzenlenebilir.

Araştırmada üç alt faktörün de “katılıyorum” düzeyinde yüksek çıkmasına rağmen “Kişisel Kontrol” boyutunun diğer iki boyuta göre az da olsa daha düşük kaldığı görülmektedir. Bu durum ilköğretim okulu yöneticilerinin karşılaştıkları problemlerin çözümlerinde duygularını yeterince kontrol edemeyip duygularının etkisi altında kaldıklarının bir göstergesi olabilir. Problem çözme becerisi ile bireyin kişisel özelliklerini ilişkilendiren bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akça, F. ve Yaman, B. (2009). Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Davranışlarını Etkileyen Faktörleri İncelemeye Yönelik Bir Çalışma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 767-780.
- Altuntaş, E. A. (2008). *Okul Yöneticilerinin Düşünme Stilleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C. (1995). *Genel Öğretim Metodları*. Konya: Gökusu Matbaası.
- Bingham, A. (2004). *Çocuklarda Problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi*. (Çev:A.Ferhan Oğuzkan). İstanbul: Meb Yayınları.
- Çelikten, M. (2001). Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Becerileri. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 7 (27), 297-309.
- Eves, S. (2008). *Okul Yöneticilerinin İş Doyumları ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Güçlü, N. (2003). Lise Müdürlerinin Problem Çözme Becerisi. *Milli Eğitim Dergisi*, (160).
- Heppner, P. P. Ve Baker, C. E. (1997). Applications of the Problem Solving Inventory. *Measurement & Evaluation in Counseling & Development*, 29 (4), 229-313.
- Heppner, P. P. ve Krauskopf, C. J. (1987). The Integration of Personal problem Solving Processes Within Counseling. *The Counseling Psychologist*, 15, 371-447.
- Heppner, P. P., Baumgardner, A. H. ve Jakson, J. (1985). Depression and Attributional Style: Are They Related?. *Cognitive Therapy and Research*. 9, 105-113.
- Heppner, P. P. ve Petersen, C. H. (1982). The Development and Implications of a Personal Problem Solving Inventory. *Journal of Counseling Psychology*. 29(1), 66-75.
- Karasar, N.(2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Özgül, E. (2009). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerileri ile Öğretmenlik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Semerci, N. ve Çelik, V. (2002). İlköğretimde Problemler ve Çözüm Yolları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (30), 205- 218.
- Üstün, A. ve Bozkurt, E. (2003). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Kendilerini Algılayışlarına Göre Problem Çözme Becerilerini Etkileyen Bazı Mesleki Faktörler. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 13-20.
- Yerli, S. (2009). *İlk ve Orta Öğretim Okullarındaki Yöneticilerin Duygusal Zeka ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

SUMMARY

The encountered problems or difficulties have been increased by changing and varying in aim of community development in 21st century that had a rapid change. In this parallel, in the solution of encountered problems in organizations, the administrators self development related to problem solving abilities and directing this period becomes important as well as taking responsibility of all shareholders as system members.

When the problem solving ability is evaluated in the sense of school administration: if the manager, teacher, parents, student and local community do not work in cooperation in a school or do not use well the building, objects, equipments and garden of the school, the productive results from the studies of school can not be taken. To conduct all of this regular and without problem passes from overcoming the problems. If the schools are managed well, the successful results are taken in the studies and they can realize their aims. In respect to this, the problem solving ability in school administration has an important place (Ustun and Bozkurt, 2003). Because of this in this study it is aimed to develop the perception related to problem solving abilities of primary school administrators.

To reach this aim, an answer is sought for the following questions:

1. *What is the level of primary school administrators' problem solving skills?*

2. Do problem solving skills vary significantly in accordance to gender, age, education status and professional seniority variables?

The research was conducted by general screening model. Working group of research constitutes totally 203 primary school administrators who are working in 64 primary schools which are chosen randomly from Karatay and Selçuklu counties in Konya during 2009–2010 education year.

The data in research are collected with “Problem Solving Inventory” which was developed by Heppner and Petersen (1982). The scale consisting of 35 items is five point likert types. Before implementation of scale, initially, validity and reliability working was carried out with 96 administrators. During this study, it is seen that the scale consists of total 3-D. As a result of the analysis, KMO value of scale was found as .661, Barlet Test of sphericity; Chi Square: 1240.463, df: 496, p: .000, explanation percentage of total variance according to 3-D was found as 36.65. Cronbach Alpha reliability co-efficient for the whole scale was found as .8351.

Arithmetic mean, standard deviation, independent t test and one-way analysis of variance are used from statistical operation in data analysis. SPSS 11.5 packaged software is used in analysis treatment.

Perceptions of school administrators in behavior of self confidence was seen at a level of $\bar{x} = 4.08$, s: .39; in behavior of approach avoidance at a level of $\bar{x} = 3.96$, s: .40 and in behavior of personal control at a level of $\bar{x} = 3.61$, s: .54 (agree) according to research finding. In the analysis according to demographic characteristics, no significant difference is found between the views of administrators.

Looking at the findings, it is seen highly that problem-solving skills which is indicated in three factor of Problem Solving Inventory of elementary school administrators who participated in research. It is thought that problem-solving skills of managers to be high would affect performance of the school, so the students and teachers positively. Again,

according to research results, between the levels of problem-solving skills with the demographic characteristics of administrators, according to the views of the administrator, there is no significant difference has emerged as a result.

In this study, it is seen that level of perception of school administrators' was high on the subject of problem solving skills. However, the problems faced by people experiencing rapid of technological developments are increased varying. Although more complex and difficult problems, in order to increase the success of the organization, administrators should find solutions more effectively and easily. For this purpose, in-service training programs can be edited for administrators for problem solving skills.